

"SONEN LES CAMPANES"

En Josep està a l'horta. Arrenca amb fruïció unes males herbes que amenacen amb fer malbé les tomaqueres que tant li ha costat tirar endavant. Està ajupit, amb l'esquena doblegada, i sent el sol inclement que li cau a l'esquena. És a mitjans de juliol i la calor no descansa, malgrat ser molt d'hora. Sap que d'aquí poc no podrà seguir treballant-hi i ho haurà de deixar per després de fer una becaina. Està desitjant pujar cap al poble a fer un got de vi abans d'anar a dinar. Avui, però, intentarà no passar per davant de l'església. El senyor rector no li va fer bons ulls l'altre dia. "Sant Feliu sap que no vas venir a missa la setmana passada", li va dir.

La Dolça, que restava ajupida a prop del pou, comença a bordar. La Dolors, la dona d'en Josep, s'acosta amb el cistell de l'esmorzar a una mà i estira en Jaumet de l'altra. Ai, en Jaumet... El nen de les seves vides. Viu i eixerit com ell sol. El dia que el van dur a veure les gallines d'en Viñals, en Jaumet va riure com mai.

- Com vas, Josep? Ja et porto l'esmorzar. Vinc de Cal Conde i allà m'he trobat la Montserrat de can Teixidó. Que el seu fill Quimet festeja amb la nena de can Pujol! Què et sembla?

- Molt bé, Dolors. Vine, Jaumet!! Vine, que esmorzarem!

La Dolors i en Josep seuen a sota de l'ombra de la figuera a esmorzar mentre en Jaumet juga amb la Dolça. En Josep es queda embadalit mirant-los i, satisfet, pensa en com és de bona la seva vida. Malgrat els temps incerts que els havia tocat viure, no podien queixar-se. Molts altres ho havien perdut tot.

- Les tomaqueres em tenen fregit. No hi ha manera de treure el pugó. Sort que els cogombres i els pebrots van tirant, que si no... Ah, i aquestes mongetes del ganxet, que estan creixent la mar de bé.

De cop i volta, se senten les campanes de l'església. La Dolors i en Josep es miren sorpresos. No són hores de sonar... Què deu haver passat? Ha mort algú?

- Dolors, agafa el nen, corre. Deixa l'esmorzar. Calla, Dolça! Anem, Dolors!

Arrenquen a córrer i tot just davant de Can Català troben el germà d'en Josep, en Joan.

- Què passa, Joan? Tothom corre cap amunt. En saps res?

- Res, germà, res. Alguna cosa greu, això està clar. Si no, no sonarien les campanes.

Passen per davant de Can Simon i Ca Pepeta del Caf  i es van trobant amb altres cabrerencs tant espantats com ells. Esbufegant arriben a l'església. S'hi ha aplegat uns 30 vilatans. Suen de valent, entre la calor, els nervis i l'esforç. Es miren els uns als altres, sense saber què dir, sense saber qu  preguntar, sense saber si algú ha mort, si algú ha tingut un accident a la f brica de la plaça, si hi ha un incendi...

La gent xiuxiueja. Els rumors s'escampen com la calitja que alguns matins de l'hivern i la primavera cobrien el poble. Malgrat tot, sabien que ningú podia dir del cert què era el que estava passant. La gent aplegada a la porta de l'església no es podia refiar del que ells mateixos estaven inventant.

- Marcel, on són els Pujol? Avui feien crema de fulles de l'horta. No ser  que...?

- Apa, qu  dius? No pot ser... Hi tenen la m  trencada. Ho tenen sempre tot molt controlat.

- La Maria de cal Parera s'ha posat de part? Està bé la criatura? Qu  passa?

- No ho s , Quim, no ho s ...

Moss n Coll surt esperitat de la rectoria. Porta un paper a la m . Sua i li rellisquen les ulleres. Gairebé ensopega amb la sotana, que en aquells moment li deu caure com un suplici.

- Josep, Joan, Quim!! Escolteu! M'acaben de trucar del Bisbat. Ha passat una cosa terrible, terrible... Ai, Déu meu, aix  no pot ser...

Seu esbufegant i respirant arr tmicament a la pedra de la porta de l'església. Està vermell, mig plor s... Arruga el paper que duu a la mà i, assecant-se la suor amb un mocador, comença a parlar.

-  s la fi, és la fi... Estem perduts... No hi ha res a fer... Jo ja sabia que aix  passaria tard o d'hora. Sabia que aquest Azaña no ens portaria m s que problemes. Aquests rojos ens havien de portar la desgràcia!! – brama estirant les mans cap al cel.

- Com? Qu ? Què diu, mossèn? Qu  està dient? –  s en Josep qui parla - Qu  vol dir amb la desgràcia? Què havia de passar tard o d'hora?

En Josep posa la mà a sobre de l'espatlla de la Dolors, que ara, estreny en Jaumet entre els seus braços.

- M'han trucat del Bisbat i m'han dit que un tal... Un tal... –comprova les notes que ha escrit al paper rebregat que encara conserva a la mà i titubeja – un tal Franco... Franco? Sí, Franco. Doncs aquest tal Franco, que és un militar que estava a l'Àfrica, ha donat un cop d'estat, un cop d'estat, un cop d'estat – apuja el to de veu – i declara l'estat de guerra al govern de la República. Això és la fi, la fi!! – abaixa el cap abatut i es frega la cara amb la mà.

S'han anat aplegant més cabrerencs. Les dones comencen a plorar i les criatures, com si sabessin que això és el que havien de fer, callen i s'arramben als vestits de les seves mares. Alguns homes tanquen els punys amb força, criden, s'enfaden i escalfen l'ambient. D'altres busquen una mirada còmplice d'algú altre que estigui tan espantat com ells ho estan.

- Anem, Dolors! Anem! – diu en Josep estirant de la mà la seva dona.

- No, Josep! Ens hem de quedar, hem de saber què passa. – En Jaumet somiqueja als braços de la seva mare i mira espantat al seu pare. Mai l'havia sentit cridar d'aquella manera.

- Desgràcia, desgràcia... – crida mossèn Coll.

- Què se suposa que hem de fer ara? - preguntà en Benet. – No ens podem quedar de braços plegats. La República Catalana necessita que lluitem.

- Què dius, la República Catalana? Deixa de dir bajanades, - va dir en Cabot. El que hem de fer és fugir, fugir abans no sigui massa tard.

- Fugir? Fugir? I que tot el que hem aconseguit ens ho prenguin de les mans?, va dir un altre.

- A les armes!

- Ens hem d'organitzar!

Les veus es van començar a creuar. La cridòria va augmentar progressivament. En Josep, mirant el terra, abatut, va sentir la mà de la Dolors al seu braç. Va trobar una mirada de pànic al seu rostre. La Dolors negava amb el cap. No, no...

- Hem de marxar. Cap a França. – va dir amb un fil de veu.

Incrèdul i mig perdut en els seus pensaments, en Josep no sabia què dir o fer. Va mirar en Jaumet, que recolzava el cap a sobre de l'espatlla de la seva mare i va trobar la veu que li havia faltat fins a aquell moment.

- No, Dolors. Tu te'n vas, amb el nostre fill. Jo he de lluitar per allò en el que crec. Ves-hi amb en Jaumet. De seguida que jo pugui, vindré amb vosaltres.

Cabrera de Mar, 22 de maig de 1976

Mossèn Raimon Canalias està al seu despatx. Prepara el sermó d'aquest diumenge. Bufen temps de canvis, després que fa uns mesos morís Francisco Franco. Sent el timbre de la rectoria i quan obre la porta hi troba un home d'uns 40 anys, amb barba poblada. Vesteix una americana, tot i que comença a fer caloreta.

- Déu vos guard. Què desitgeu?

- És vostè el mossèn de la parròquia? – va preguntar l'home de barba en català però amb accent francès.

- Doncs sí, sóc jo. En què el puc ajudar?

- Voldria saber si puc batejar a la seva parròquia el meu fill. Vinc de França, per si no ho ha notat, - va dir amb un mig somriure l'estrany.

- Home, no és gaire usual, perquè vostè no és del poble, però no hi veig cap inconvenient.- va dir mossèn Canalias amb to afable. – Com es diu el petit? Bé, com li voleu posar?

- Es dirà Josep.

- Poc francès, aquest nom...

- El meu pare se'n deia. Era català. – va dir l'home de la jaqueta.

- Ah, sí? D'on era? – va preguntar el rector sorprès.

- De Cabrera. De fet... jo també sóc fill de Cabrera.